

Trekvlinders in 1985, tweede jaarverslag (Lepidoptera)

door

Eddy VERMANDEL

Abstract. Migrating Lepidoptera in 1985 (second report) (Lepidoptera). Report on the migrants observed in Belgium in 1985. An abridged version in French and English is added at the end of the paper.

Résumé. Lépidoptères migrants en 1985 (deuxième rapport) (Lepidoptera). Rapport sur les migrants observés en Belgique en 1985. Un sommaire en français et en anglais a été ajouté en fin de l'article.

Inleiding

Het aantal medewerkers aan het Belgische trekvlinderonderzoek heeft zich in 1985 sterk uitgebreid. In 1984 stuurden 24 medewerkers gegevens in van 49 verschillende vlinderliefhebbers. In 1985 kwamen er gegevens binnen van 88 verschillende personen, ingestuurd door 43 vaste medewerkers. Een ontwikkeling waar we alleen maar erg blij mee kunnen zijn. Bij het vergelijken van de aantallen migranten dit jaar t.o.v. vorig jaar, dient vanzelfsprekend met bovenstaande rekening te worden gehouden. Zo zijn de aantallen van *Vanessa atalanta* L. en *Autographa gamma* L. aanmerkelijk hoger dan in 1984, maar de werkelijke migratie was waarschijnlijk ongeveer hetzelfde. De woonplaatsen van de medewerkers laten een ongelijke verdeling over het land zien. Geen enkele Waalse entomoloog heeft zich in 1985 bij de huidige drie Franstaligen gevoegd. Gelukkig meldde zich wel een eerste Limburger aan.

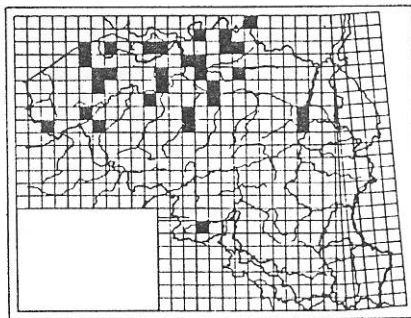

Fig. 1 : woonplaatsen medewerkers

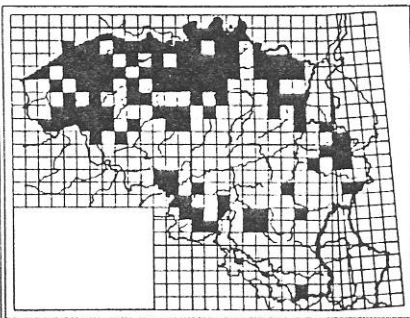

Fig. 2 : vindplaatsen trekvlinders 1985

Dat niet alleen waarnemingen in de woonplaatsen van de medewerkers zijn verricht, blijkt uit bijgevoegde kaartjes. Zeeuws-Vlaamse gegevens zijn ook dit jaar weer in het verslag verwerkt.

Klimatologisch overzicht van 1985

Januari : uitzonderlijk lage temperaturen, een abnormaal lage windsnelheid, een klein zonnenschijntekort en een normale hoeveelheid neerslag.

Februari : uitzonderlijk veel zon en uitzonderlijk weinig neerslag, bijna zeer abnormale lage temperaturen en een abnormaal lage gemiddelde windsnelheid.

Maart : een zeer abnormaal tekort aan zon, abnormaal veel neerslag, normale gemiddelde temperaturen en een normale windsnelheid.

April : uitzonderlijk veel neerslag en abnormaal weinig zon, maar de maandwaarden van de temperaturen en de wind waren normaal.

Mei : normale maandwaarden van de temperaturen, de zonneschijnduur, de neerslag en de wind.

Juni : een zeer abnormaal teveel aan neerslag en een zeer abnormaal tekort aan zon, maar de maandwaarden van de temperaturen en de windsnelheid waren normaal.

Juli : normaal voor de maandwaarden van de temperatuur, de zonneschijn, de neerslag en de windsnelheid.

Augustus : ook deze maand was normaal wat betreft de maandwaarden van de temperaturen, de zonneschijn, de neerslag en de windsnelheid.

September : een zeer abnormaal tekort aan neerslag en van de windsnelheid; de gemiddelde temperatuurwaarden en de totale zonneschijnduur waren normaal.

Oktober : zeer abnormaal lage waarde van de neerslag en de gemiddelde windsnelheid; er was trouwens abnormaal veel zon en de gemiddelde temperaturen waren normaal.

November : uitzonderlijk lage temperaturen; de maandwaarden van de zonneschijn, de neerslag en de windsnelheid waren normaal.

December : zeer abnormaal hoge temperaturen; de maandwaarden van de zonneschijn, de neerslag en de windsnelheid waren normaal.

Dit alles resulteerde in het hieronder volgende overzicht :

1. *Colias crocea* (FOURCROY)

De eerste Oranje Luzernevlinder wordt op 2 juni waargenomen te Estinnes-au-Pont (S. DUPONT). Op 15 augustus wordt een dood vrouwtje gevonden te Hamme (R. PLETINCK) en R. ALEXIS neemt er drie waar te Dourbes «einde augustus/begin september». Het laatste exemplaar wordt gezien te Kruishoutem op 25 oktober (A. DE BRUYNE).

Vindplaatsen : O.VI.: Kruishoutem; Brab.: Hamme; Hen.: Estinnes-au-Mont, Dourbes.

Maandtotalen : juni 1; aug. 2; sept. 2; okt. 1.

Jaartotaal : 6

2. *Vanessa atalanta* (LINNAEUS)

In april worden twee *atalanta*'s gesignaleerd, één op 19 april te Montignies-le-Tilleul (S. DUPONT) en één op 29 april te Lixhe (G. VERJANS). De eerste Vlaamse melding komt van Nieuwerkerke op 5 mei (S. SPRUYTTE). Pas vanaf 27 mei laat de soort zich met enige regelmaat zien. Toch blijven tot 21 juni de dagen zonder waarnemingen overheersen, maar vanaf die datum begint een praktisch ononderbroken reeks meldingen. Toch leveren juli en augustus elk slechts zes dagen op met meer dan 10 meldingen. Vanaf 7 september beginnen de dagtotalen een stijgende lijn te vertonen en vanaf half september tot half

oktober is er sprake van tientallen exemplaren per dag. Topdagen zijn 21, 28 en 29 september met resp. 69, 50 en 48 stuks en 3, 5, 6 en 12 oktober met resp. 41, 51, 65 en 50 waarnemingen. Vanaf 14 oktober beginnen er weer gaten te vallen en nemen de dagtotalen sterk af. Na 29 oktober worden nog drie exemplaren gezien : één op 3 november, één op 9 november en de laatste wordt gevonden op 18 december te Sint-Denijs, in dia-pauze (G. GLABEKE). Het was een nog levend - dof - maar tamelijk gaaf exemplaar tussen stapelhout met plastic afdak. Bijna alle waarnemers meldde de soort uit meer dan 80 verschillende plaatsen, verspreid over het hele land.

Maandtotalen : april 2; mei 4; juni 26; juli 167; aug. 215; sept. 530; okt. 377; nov. 2; dec. 1.
Jaartotaal : 1.324

3. *Cynthia cardui* (LINNAEUS)

Precies twee maanden eerder dan in 1984 wordt op 17 april de eerste distelvlinder gezien te Lamswaarde (J. DE BAKKER). Vier dagen later weer een te Hengstdijk (G. SPONSELEE). Op één vlinder na (op 5 mei) wordt een maand lang niets meer van de soort vernomen, maar tussen 20 en 27 mei plotseling acht stuks door zeven verschillende waarnemers en op acht verschillende plaatsen. Omdat ook een paar *atalanta*'s en een aantal *gamma*-uiltjes in deze periode gesignaleerd werden is het interessant om te zien wat het K.M.I. over het weer uit deze periode opmerkt : «Een anticycloon die zich ten noorden van onze gewesten vestigde, veroorzaakte de inval van labiele continentale lucht van 10 - 21 mei. Van 22 - 24 mei werden de stromingen maritiem. Daarna veroorzaakte een hogedrukzone over Oost-Europa de aanvoer van tropische lucht naar onze gewesten tot 27 mei!»

Vanaf 1 juni begint een vijf maanden lange, praktisch ononderbroken reeks meldingen. Op 15 juni wordt te Oedelem (W.VI.) reeds een parend stelletje waargenomen (G. WIEME). In juni en juli blijven de dagtotalen laag, slechts resp. vijf en zes keer worden er meer dan 10 stuks gezien. Maar vanaf 8 augustus schieten de dagtotalen omhoog. Absolute topdag is 15 augustus met 465 meldingen. Dagen met meer dan 50 waarnemingen zijn in deze periode meer regel dan uitzondering. Dit blijft voortduren tot begin september. Dan komen de aantallen weer in rustiger vaarwater terecht. Tot 7 oktober blijven de dagtotalen schommelen rond de tien stuks. De andere dagen van oktober moeten het met slechts enkele exemplaren per dag doen. Op 4 november wordt de laatste gezien te Waregem (G. GLABEKE).

In Nederland vloog *cardui* maar heel gewoontjes. Alleen uit Zeeuws-Vlaanderen en één plaats uit Zuid-Holland komen vrij hoge aantallen (mededeling B. LEMPKE). Alhoewel er slechts weinig medewerkers uit het oosten van België zijn, verbaasden deze zich over het hoge aantal waarnemingen in het westen (zie fig. 3).

Een jaar dat *Cynthia cardui* beter vertegenwoordigd is dan *Vanessa atalanta* komt slechts zelden voor. De soort vloog ruim 70x zo sterk als in 1984 en 2x zo sterk als *Vanessa atalanta* dit jaar.

Maandtotalen : april 2; mei 10; juni 161; juli 271; aug. 1953; sept. 200; okt. 107; nov. 2
Jaartotaal : 2.706

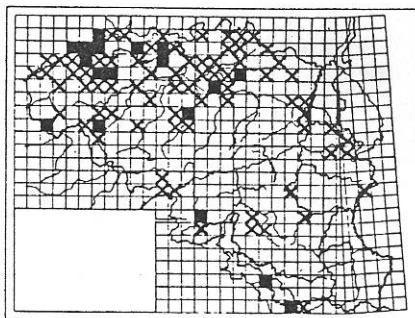

Fig. 3 : *Cynthia cardui* L. in 1985
 x : waarnemingen
 ■ : hoge concentraties

4. *Agrius convolvuli* (LINNAEUS)

De migratie van de Windepijlstaart was erg zwak. De eerste wordt gezien te Barvaux-sur-Ourthe (prov. Lux.) op 2 augustus (M. v. OPSTAELE). Op 27 augustus wordt de tweede gevangen te Lamswaarde (Z.Vl.) (J. DE BAKKER) en het derde en laatste exemplaar komt op kamperfoelie te Sint-Denijs op 10 september (G. GLABEKE).

5. *Acherontia atropos* (LINNAEUS)

Op 3 oktober wordt in een aardappelveld te Sluis (Z.Vl.) een pop gevonden. Deze levert op 27 november de vlinder (L. d'HOORE).

6. *Macroglossum stellatarum* (LINNAEUS)

Op 6 juli worden er plotseling drie kolibriepijlstaarten waargenomen, één te Hulst en twee te Nieuwvliet (G. PRANG). Zonder een duidelijk onderscheid in generaties te kunnen maken, wordt de soort in totaal nog 16 keer als imago, eenmaal als pop en eenmaal als rups waargenomen op verspreide date en vindplaatsen. De laatste wordt aangetroffen in een zaal van een in aanbouw zijnd bankgebouw te Havré (A. DE TURCK). De buitentemperatuur is dan -3°C. Een duidelijke poging om te overwinteren.

Vindplaatsen : W.Vl.: Sint-Denijs, Nieuwkerke; Z.Vl.: Hulst, Terneuzen, Nieuwvliet, Groede, Retranchement; Hen. Havré, Estinnes-au-Mont, Faurceulx.

Maandtotalen : juli 8; aug. 2 en 1 rups; sept. 2 en 1 pop; okt. 6; nov. 1.

Jaartotaal : 19 imago's, 1 pop en 1 rups.

7. *Daphnis nerii* (LINNAEUS)

De prachtige Oleanderpijlstaart werd op 14 september te Blandain (prov. Hen.) gevonden. Het was een groot exemplaar en zat 's morgens tegen een raam (J. DELÉCLUSE). De nachttemperatuur bedroeg 4,1°C. De rups leeft van *Nerium oleander* (oleander) en *Vinca* sp. (maagdenpalm). De vlinder hoort thuis in de tropen van Azië en Afrika en is voor België uiterst zeldzaam. Een fantastische melding!

8. *Hyles lineata livornica* (ESPER)

Bij de grote verrassingen van 1985 horen ongetwijfeld ook de vangsten van twee Gestreepte Pijlstaarten. Eén op 4 april te Roeselare (W.Vl.) (P. DURINCK) en één op 12 april te Soignies (Brab.) (A. KEYMEULEN). Het eerste exemplaar was slachtoffer van een kat, het tweede werd stervende op de stoep

gevonden. Nergens in de literatuur heb ik zulke vroege data van deze onregelmatige en zeldzame migrant kunnen vinden. Van 18-20 maart en van 29-31 maart werd het weer beïnvloed door oostelijke stromingen, die zich bewogen tussen een depressie boven Scandinavië en een anticycloon over het Middellandse-Zeegebied. De tussenliggende dagen tot 12 april werd het weer beïnvloed door depressies die zich van de Atlantische Oceaan naar het continent verplaatsten.

9. *Agrotis ipsilon* (HUFNAGEL)

De eerste ipsilon-uilen worden gevangen te Nieuw-Namen op 6 juli en te Assenede op 10 juli (M. FAQUAET). Verspreid over de rest van de maand worden nog drie stuks gezien. In augustus houdt het aantal dagen met/zonder waarnemingen elkaar in evenwicht. De dagtotalen zijn laag. Pas vanaf 6 september begint een ononderbroken reeks meldingen tot 21 oktober. Topdag is 4 oktober met 27 exemplaren. De laatste wordt gezien op 8 november te Estinnes (S. DUPONT).

Vindplaatsen : W.VI.: Koksijde, Sint-Denijs, Ruiselede; O.VI.: Assenede, Lokeren-Daknam, Ussel; Z.VI.: Hulst, Nieuw-Namen; Hen.: Estinnes; Antw.: Nijlen, Antwerpen, Zwijndrecht, Poppel, Hoboken, Kalmthout, Weelde-Statie; Lbg.: Diepenbeek; Brab.: Anderlecht, Dilbeek; Luik: Hoge-Venen, Lanaye.

Maandtotalen : juli 5; aug. 30; sept. 112; okt. 106; nov. 1.

Jaartotaal : 254

10. *Peridroma saucia* (HUEBNER)

Op resp. 21 augustus en 10 september neemt A. RIEMIS telkens één exemplaar waar te Diepenbeek (Lbg.). Op 15 september ziet A. LEMAN nummer drie te Ruiselede (W.VI.) en de laatste wordt op 20 september op teunisbloem gevangen te Sint-Denijs (W.VI.) (G. GLABEKE).

11. *Autographa gamma* (LINNAEUS)

Van 23-27 mei worden door vijf verschillende medewerkers zeven gamma-uiltjes gemeld. In de maand juni is de vlinder op 18 dagen present, steeds in kleine aantallen. Zelfs in juli zijn nog zeven dagen zonder meldingen, maar de aantallen worden toch ietsje hoger. Pas vanaf 8 augustus beginnen de aantallen enige omvang te krijgen. Op het einde van de maand augustus zijn de dagtotalen ruim boven de honderd uitgestegen. De eerste helft van september gaan de aantallen weer sterk omlaag, maar einde september/begin oktober is een tweede piek waarneembaar. De bijna ononderbroken reeks meldingen stopt op 26 oktober. Dan volgen nog slechts zes meldingen, de laatste op 17 november te Merksplas (E. DUFRAING). Op diverse plaatsen zijn concentraties waargenomen : 22 augustus 300x te Blankenberge (J. v. GOMPEL), 31 augustus 200x te Knokke-Heist (G. DE PRINS), 21 september 200x te Weelde-Statie (A. RIEMIS) en 4 oktober 180x te Berlaar-Heikant (S. WUYTS).

Maandtotalen : mei 7; juni 32; juli 231; aug. 1845; sept. 1551; okt. 714; nov. 5.

Jaartotaal : 4.385

12. *Euchromius ocellus* (HAWORTH)

De grootste verrassing van 1985! Nieuw voor de Belgische fauna. Op 20

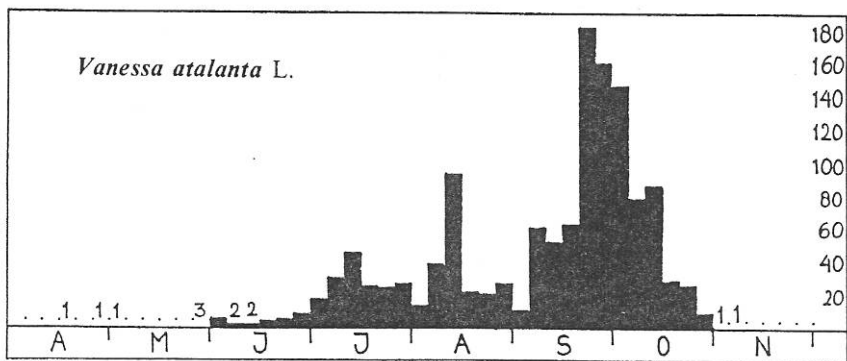
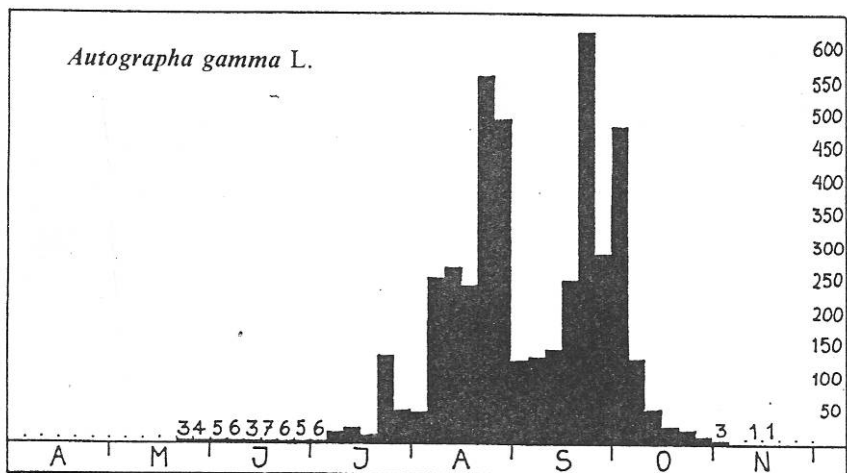
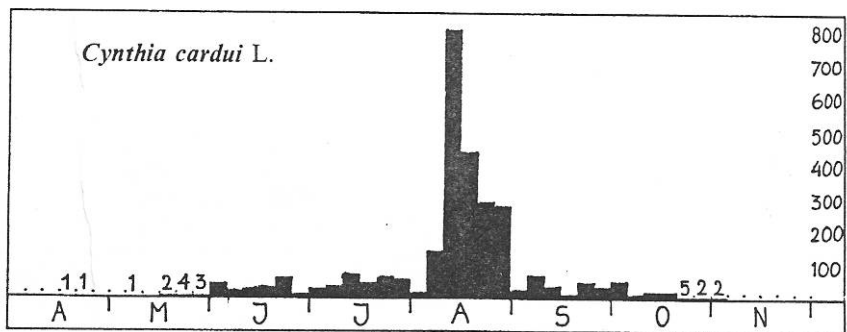

Fig. 4 : Histogrammen voor *Cynthia cardui* L., *Autographa gamma* L. en *Vanessa atalanta* L.
Aantal waarnemingen per 5 dagen

september vangt B. MAES te Zwijndrecht het eerste exemplaar van deze Pyralidae in België (det. W.O. DE PRINS). Nog pas in november 1985 meldt R. SCHOUTEN de soort als nieuw voor Nederland. Het betrof een vangst van C. EISNER van 19 februari 1956 te Den Haag. De soort heeft mede door migraties een cosmopolitische verspreiding gekregen. De vlinder is algemeen in Zuid-Europa. In 1985 zijn bovendien enkele exemplaren in Engeland (mededeling W.O. DE PRINS) en één vlinder in Nederland (de eerste sinds 1956) gevangen (mededeling B.J. LEMPKE).

13. *Udea ferrugalis* (HUEBNER)

Het enige exemplaar vloog op 17 oktober te Hulst in mijn val. Dit resultaat staat in schril contrast met de sterke migratie van deze soort in 1984.

14. *Nomophila noctuella* (DENIS & SCHIFFERMUELLER)

Het tweede jaar met een zeer matig resultaat voor deze soort. Op 16 juli ving ik het eerste exemplaar te Hulst in de val. Het laatste van het schamele jaartotaal werd gevangen op 5 oktober te Zwijndrecht (B. MAES).

Vindplaatsen : O.Vl.: Wetteren; Z.Vl.: Hulst; Antw.: Zwijndrecht; Hen.: Estinnes-au-Mont.

Maandtotalen : juli 4; sept. 2; okt. 1.

Jaartotaal : 7

15. *Plutella xylostella* (LINNAEUS)

Ook voor deze soort een bijna absoluut dieptepunt. Op 20 september ving M. FAQUAET één vlindertje te Koksijde en P. DURINCK maakte het jaartotaal vol met één vangst te Lokeren-Daknam op 5 oktober.

Een aantal van de binnengekomen gegevens wordt niet in het eigenlijke trekvlindersverslag opgenomen, omdat bij elk ervan getwijfeld kan worden aan het werkelijk (over grote afstand) migreren van de waargenomen soorten in 1985. Deze gegevens echter in het geheel niet vermelden, zou tekort doen aan het belang ervan voor het trekvlinderonderzoek.

A. *Aglais urticae* (LINNAEUS)

Op 25 september wordt één Kleine Vos waargenomen boven zee, 300 meter voor de kust van Blankenberge (J. v. GOMPEL). Aan de noordkant te Bier-vliet worden naar schatting 10.000 (niet trekkende) Kleine Vossen waargenomen op 26 september (E. MARTEIJN). Van 29 september tot 24 oktober werden 30 stuks duidelijk in zuid-zuidwestelijke richting trekkend waargenomen tijdens systematische vogeltrekkellingen te Beerse door de werkgroep voor veldornithologie (afd. Wielewaal : Turnhout).

B. *Colias hyale* (LINNAEUS)

De Gele Luzernevlinder wordt als inheems beschouwd ten zuiden van de lijn Samber-Maas. Of dit ook werkelijk het geval is, kan misschien in de komende jaren (her)bevestigd worden. De gegevens over 1985 zijn echter niet bemoedigend : op 26 mei wordt één exemplaar gezien te Treignes (O. v.d. KERCKHOVE). Pas op 13 juli wordt een tweede gezien te Tellin (J. IDE) en op 18 september volgen nog 3 stuks te Han-sur-Lesse (F. MERCKX). Ten noorden van de lijn Samber-Maas werd geen enkele *hyale* gemeld.

C. *Issoria lathonia* (LINNAEUS)

Weer twee meldingen uit de Kempen. Op 21 september ziet A. RIEMIS een vrouwtje te Weelde-Statie. Diezelfde dag neemt A. JANSSEN een exemplaar waar te Herentals. De aantallen zijn te klein om zeker te weten dat het inheemse exemplaren betreft, maar de waarnemingen van deze soort in dit gebied zijn te regelmatig om te stellen dat het migranten betreft. G. GLABEKE die in 1984 vijf exemplaren in twee generaties in de buurt van Kortrijk zag, heeft ondanks zijn speciale aandacht in 1985 voor deze soort geen enkel exemplaar gezien.

D. *Proserpinus proserpina* (PALLAS)

Einde augustus 1984 ontving S. SPRUYTTE een rups, gevonden te Nieuwkerke-Heuvelland. Het verpoppingsproces slaagde volledig en leverde op 21 juni 1985 de vlinder. Het betreft hier dus vrijwel zeker een nakomeling van een migrant uit 1984.

E. *Lomographa trimaculata* (DE VILLERS)

W. TROUKENS die vorig jaar deze soort als nieuw voor de Belgische fauna kon melden, nam in dezelfde omgeving als in 1984 weer twee mannelijke exemplaren van de soort waar op resp. 6 en 13 augustus te Anderlecht. De vlinder heeft zich hier blijkbaar gevestigd, zoals al door de heer TROUKENS geopperd in zijn artikel.

F. *Spodoptera exigua* (HUEBNER)

Van deze onregelmatige en meestal zeer zeldzame migrant kwam de melding van een adventief uit Anderlecht. Op 28 oktober 1985 ontdekte mevr. DE TURCK in een rode paprika de pop, die dadelijk het imago opleverde. «Navraag in het warenhuis leerde ons dat de paprika's ingevoerd waren uit Spanje», aldus A. DE TURCK.

Tot slot

Een dankwoord aan alle medewerkers van het Belgische trekvlinderonderzoek voor het nauwkeurig noteren en doorsturen van hun gegevens. Verder dank aan het K.M.I. te Brussel voor het verstrekken van de benodigde weerkundige gegevens en aan de heer R. MAHU voor het samenstellen van de kaartjes en de histogrammen.

Een oproep om zich aan te melden als medewerker aan allen die zich na het lezen van dit tweede jaarverslag graag willen aansluiten. Zij ontvangen dan alle benodigde informatie en formulieren.

Literatuur

- Lempke, B.J., 1972. De Nederlandse Trekvlinders. 2de druk, Thieme Zutphen.
Hackray, J. & L.G. Sarlet, 1981. Catalogue des Macrolépidoptères de Belgique, 2. Sphingoidea. Bijlage bij *Lambillionea* 81.
Schouten, R.T.A., 1985. *Euchromius ocellus* (Haworth, 1811) een nieuwe soort voor Nederland (Lepidoptera, Crambidae). *Ent. Ber.*, Amst. 45 : 153.
Troukens, W., 1985. *Lomographa trimaculata* (De Villers), een nieuwe soort voor de Belgische fauna (Lepidoptera : Geometridae). *Phegea* 13 (2) : 49-50.

Summary

Résumé

1. *Colias crocea*

Between 2 June and 25 October only 6 butterflies.

Seulement 6 papillons entre le 2 juin et le 25 octobre.

2. *Vanessa atalanta*

Two in April, four in May. Regularly but in small numbers till half September. Highest daily figures in the second half of September and first days of October. Two in November and the last one on 18 December. Total number : 1322.

Deux en avril, quatre en mai. Aperçu régulièrement mais en petite quantité jusqu'à la mi-septembre. Les maxima quotidiens se situent dans la seconde moitié du mois d'octobre. Deux en novembre et le tout dernier le 18 décembre. Nombre total : 1322.

3. *Cynthia cardui*

A very good year particular in the northwest part of the country. Two in April, ten at the end of May. From then always present till 4 November. Large concentrations in August (mid). Total number : 2706.

Une excellente année, particulièrement dans le nord-ouest du pays. 2 au mois d'avril, 10 à la fin mai. A partir de ce moment, présent en permanence jusqu'au 4 nov. Des concentrations importantes au milieu du mois d'août. Nombre total : 2706.

4. *Agrus convolvuli*

Three migrants on 2 and 27 August and 10 September.

3 migrants le 2 et le 27 août et le 10 septembre.

5. *Acherontia atropos*

One chrysalid on 3 October. Gives the moth on 27 November.

Une seule chrysalide le 3 octobre. L'imago éclôt le 27 novembre.

6. *Macroglossum stellatarum*

Eight in July, a few in August and September, seven in October. Total number 19 moths, 1 chrysalid and 1 caterpillar. Far less than in 1984.

Huit en juillet, quelques-uns en août et septembre, sept en octobre. Au total, 19 ex., une chrysalide et une chenille. Nettement moins qu'en 1984.

7. *Daphnis nerii*

One on 14 September at Blandain (prov. Hainaut). Very rare. Absent in most years.

Un exemplaire à Blandain (Hainaut) le 14 septembre. Très rare, n'apparaît que certaines années.

8. *Hyles lineata livornica*

Two very early specimens were caught at Roeselare (West-Flanders) on 4 April and at Soignies (Brabant) on 12 April. Also a very rare immigrant in Belgium.

Deux spécimens précoces furent capturés à Roeselare (Fl. occid.) le 4 avril et à Soignies (Brab.) le 12 avril. Également un migrant rare en Belgique.

9. *Agrotis ipsilon*

Between 6 July and 21 October 254 moths. The most in the second half of September and the first half of October.

254 papillons entre le 6 juillet et le 21 octobre. La majorité dans la seconde moitié de septembre et la première moitié d'octobre.

10. *Peridroma saucia*

Four moths on 21 August, 10, 15 and 20 September.

4 exemplaires le 21 août, 10, 15 et 20 septembre.

11. *Autographa gamma*

The first moth at the end of May. Regularly present till the end of October. The last one on 20 November. Total number : 4385.

Le tout premier à la fin de mai. Présent régulièrement jusqu'à la fin d'octobre. Le dernier le 20 novembre. Nombre total : 4385.

12. *Euchromius ocellus*

A new species to the Belgian fauna. One on 29 September at Zwijndrecht (prov. Antwerp).

Une nouvelle espèce pour l'entomofaune belge. Capturé le 29 septembre à Zwijndrecht (prov. Anvers).

13. *Udea ferrugalis*
Only one on 17 October at Hulst (Z.Vl.). Seulement 1 ex. le 17 oct. à Hulst (Z.Vl.).
14. *Nomophila noctuella*
Only seven between 16 July and 5 October. Seulement 7 ex. du 16 juillet au 5 octobre.
15. *Plutella xylostella*
One on 20 September and one on 5 October. Un seul le 20 septembre et un deuxième le 5 octobre.
A very low number. Une quantité très faible d'individus.
- A. *Aglais urticae*
One on 25 September above the sea near the coast of Blankenberge. 10.000 near Biervliet (migration ?) on 26 September. Between 29 September and 4 October 30 specimens migrating south-southwest (Beerse). Un seul ex. le 25 sept. au-dessus de la mer près de la côte à Blankenberge. 10.000 dans les environs de Biervliet (une migration ?) le 26 septembre. Entre le 29 sept. et le 4 oct. 30 ex. en migration vers le sud-sudouest (Beerse).
- B. *Colias hyale*
Only five specimens in the southern part of the country. Seulement 5 exemplaires dans le sud du pays.
- C. *Issoria lathonia*
Two specimens in the Kempen. Deux exemplaires en Campine.
- D. *Proserpinus proserpina*
One chrysalid at the end of August 1984. Gives the moth on 21 June 1985. Une chrysalide fin août 1984. L'imago éclôt le 21 juin 1985.
- E. *Lomographa trimaculata*
Again at Anderlecht (near Brussels) two specimens on 6 and 13 August. A nouveau à Anderlecht (près de Bruxelles) 2 exemplaires le 6 et 13 août.
- F. *Spodoptera exigua*
One chrysalid in red paprika (imported from Spain) on 28 October at Anderlecht. Une chrysalide dans un poivron rouge (importé d'Espagne) trouvée le 28 oct. à Anderlecht.

Vērmāndel E. : Poorterslaan 118, NL-4561 ZN Hulst, Nederland.

Schadelijk optreden van *Barynotus obscurus* (FABRICIUS) (Coleoptera : Curculionidae)

door

C.J. SEGERS

Op 31 januari 1986 werd door de heer BALUS, gewezen directeur van de Tuinbouwschool te Mechelen, de snuitkever *Barynotus obscurus* (FABRICIUS) (Curculionidae) gevonden, massaal in de serren te Sint-Katelijne-Waver, waar sla wordt gekweekt. De kevers veroorzaakten geweldige schade aan de planten. Dit valt zelden voor met *Barynotus* en verdient gesignaleerd te worden. Op het Rijksstation voor Nematologie en Entomologie werden dieren van dezelfde soort binnengebracht die in gelijkaardige omstandigheden gevonden werden te Ranst (meegedeeld door J. JANSSENS).

C.J. Segers : Mechelsesteenweg 123, 1018 Antwerpen.